

מסורת הש"ס

(א) ובמסנה שבתות
והי"ף חילת ומהלך
(ב) ב"ק כ"ג: חמשה י"ג ע"ב
(ג) מנלה כ"ג: (ד) ומהלך
(ה) ומהלך לאחרי ד"ה ג' ומהלך
(ו) כ"ג: (ז) ח"א: (ח) ומהלך
(ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כ"א) (כ"ב) (כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז) (כ"ח) (כ"ט) (ל)
(כ"א) (כ"ב) (כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז) (כ"ח) (כ"ט) (ל)
(כ"א) (כ"ב) (כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז) (כ"ח) (כ"ט) (ל)
(כ"א) (כ"ב) (כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז) (כ"ח) (כ"ט) (ל)

תורה אור השלם

- הבקר אור והאנשים
שלחו הפה והמרימים
בראשית ד' כ"ג
2. ובאור בקר יורה
קטש בקר לא עבות
מנה מקטר דשא
נאמר: שטרא ב' כ' ד'
3. ויקרא אלהים לאור
יום ולחשך קרא לילה
ויחי ערב ויהי בקר יום
אחד. בראשית א' ה'
4. הללוה שמש וירח
הללוה כל כוכבי אור:
חברים קמח א'
5. הללוה כל מלאכי
הללוה כל צבאיו:
חברים קמח ב'
6. לאור יקום רועה
יקטל עני ואביון ובלילה
יהי כנב: איב כ' ד'

גליון הש"ס

נ"ב וי"א אפי' לילי' ע"י
חריט תרומות פ"ח מ"ג:
רש"י ד"ה בבי טוב וכו'
פני חיות ופני
השמים עין חילת א'
ע"א נש"ה ד"ה חילת
יחיד: ר"ה א"ר
יחיד: ר"ה א"ר
אב"ה: ע"י לקח י' ע"ב
חוס' ד"ה וס' כל דק:

הנהגות מהר"י
לנדא

(א) נסא דתקן תורה מן
האור. אין זה לא מנהג ולא
בריתא (ויע' ג' ע"ב):

מוסף רש"י

בעולם יבנס אדם בבי
טוב רצא בבי טוב:
נעוד חמה וירחא ילן
כמלן ולא ימחין עד
שחשך. ולבקר לא יפסיק
לנחש עד שחשך. י' טוב
לשנה תעלה. האור י'
טוב. לומר טוב הוא לנחש
בו ולומר בו חמין החיך
והפסיק: ב"ק כ"ג: א' נ"ב
שלא יפול צדירות וקטנים
שנוי, וס' ע"ב ע"ב ע"ב
עליות מרגל אחת או גנג
(ע"ב ע"ב י')

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ב מהלכות
חמץ ומלח הלכ' ג'
סמך עשין לו טו ושיע'
ל"ח פ"ח מלח ספק א':

רבינו חננאל

אור לארבעה עשר בודקין
את החמץ לאור הנר כו'.
מאי אור רב הונא אמר
נבחי רב יהודה אמר לילי.
אף על גב דאסיקנא דרב
הכל אור אורחא הוא,
אמרין קס"ד דמאן דאמר
נבחי קסבר האי אור צפרא
הוא ומאן דאמר לילי
קסבר לילי הוא. ואותבין
עליה דרבנן הבקר אור
ואין תאמר האור לילי
הוא. וסריקין מי חביב
אור בקר דשמעת מינה
שהאור בקר הוא, הבקר
אור חביב. ופי' הבקר
האור ולא כי תאור הוא
הבקר. מיהיב ופאור בקר
יורה שמש אלמא אור
יסמא הוא. ושנינן וכאור
בקר כתיב. כלומר כאור
בקר קודם זריחת שמש
לצדיוקים לעתיד לבוא הוא
בעין זריחת שמש בעולם
הזה. נמצא זריחת שמש
בעולם הזה כעין אור
בקר קודם זריחת שמש
לצדיוקים לעתיד לבוא.
ויקרא אלהים לאור יום.
וישנינן למאור ובא קרא
יום. כלומר משאיר היום
ולחלן קראו יום. ואפצותא
למצות שנותנין
ביום. כגון ציצית ומילה
וכיוצא בהן. חשוכא
ופקדיה אפצותא דגמרי
(שליח'ה) [בליה] כגון
הקטיר חלבים ואברים].
הללוה כל כוכבי אור.
פירוש בא הכתוב להודיע
דאפילו וזה הכוכבים
נקרא אור. ונקא מינה
לנדר. דאמר מר הגורן פן
האורה אסור אפילו באורן
של כוכבים.

אור

לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר
כל מקום שאין מוכניסין בו חמץ אין צריך
בריקה (ובמה אמרו ב' שורות במרתף מקום
שמוכניסין בו חמץ בית שמאי אומרים ב'
שורות על פני כל המרתף ובית הלל אומרים
שתי שורות החיצונות שהן העליונות:
גמ' מאי אור רב הונא אמר נגדי *ורב יהודה
אמר לילי קא סלקא דעתך דמאן דאמר נגדי
נגדי ממש ומאן דאמר לילי לילי ממש מיתבי
יהבך אור והאנשים שולחו אלמא אור
ימא הוא מי כתיב האור בקר הבקר אור
כתיב כמאן דאמר צפרא נהר וכדבר יהודה
אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב *לעולם
יבנס אדם בבי טוב ויצא בבי טוב מיתבי
ובאור בקר יורה שמש אלמא אור ימא
הוא מי כתיב אור בקר ובאור בקר כתיב
והכי קאמר ובאור בקר בעולם הזה כעין
זריחת שמש לצדיוקים לעולם הבא מיתבי
ויקרא אלהים לאור יום אלמא אור ימא
הוא הכי קאמר *למאור ובא קראו יום אלא
מעתה ולחשך קרא לילה למחשך ובא קרא
לילה והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים ימא
הוא אלא הכי קאמר קרייה רחמנא לנהורא
ופקדיה אפצותא דיימא וקרייה רחמנא
לחשוכא ופקדיה אפצותא דלילה מיתבי
הללוה כל כוכבי אור אלמא אור אורחא
הוא הכי קאמר הללוה כל כוכבים המאירים
אלא מעתה כוכבים המאירים הוא דבעו
שבוחי שאינן מאירין לא בעו שבוחי והא
כתיב *הללוה כל צבאיו אלא הא קמ"ל
דאור דכוכבים נמי אור הוא למאי נפקא
מינה לנודר מן האור (ד' רתנ'ה) (א) הנודר מן האור
אסור באורן של כוכבים מיתבי *לאור יקום
רוצח יקטל עני ואביון ובלילה יהי כנב

הא

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ. פ"ה שלל לעבור עליו
בכל יראה וכל ימלא וקשה לריי כיון דלריך ציטול כדאמר
גמ' (ד' כ' ו') הדוק רריך ציטול ומדאורייתא ציטול בעלמא כגי
למאי הצרכו חכמים כדוקה כלל וגרלה לריי *לחשך דקני ציטול

בעלמא החמירו חכמים לדקוק חמץ
ולנערו *שלל יצא לנכלו וכן משמע
לקמן (ד' כ' ו') דבעי רבא ככר בשמי
קורה וכו' או דלמא זימנין דנפל
ואמי למיכליה והטעם שהחמירו כלן
טפי מנשאר חסורי הנאה שלל
הצרכו לנערו משום דחמץ מותר
כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא
נדלי מיינה כדאמר לקמן (ד' כ' ו').
ולא דמי לבשר בחלב וערלה וכאלו
הכרס שאסורם נוהג חסור עולם
שוטרי נמי חסוריה שרי לאחריני אי
נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה
לעבור בכל יראה וכל ימלא החמירו
חכמים לדקוק ולנערו אפילו היכא
דציטול משום דילמא אחי למיכליה
וגרלה לרש"א דלפילו לפי טעם
האחרון ל"ל החמירו חכמים בכל
חמץ אפי' בחמץ נוקשה ועל ידי
חערות אף על גב דליכא כל יראה
לפרי' כרש' אלו עוברין (ד' כ' ו').

דא אחר שיאור ישרף והיינו חמץ
נוקשה כדמוכא התם ואיכא למי' יד
נמי התם דכ"ש חמץ גמור על ידי
חערות משמע דאסור להשהותו
דאי מותר להשהותו אמאי ישרף
ישהה אותו עד אחר הפסח ויהא
מותר אפילו לרבי יהודה דלא אסר
רבי יהודה חמץ אחר הפסח אלא
בחמץ גמור דליכא ג' קראי לתוך
זמנו ולפני זמנו ולאחר זמנו (לקמן
ד' כ' ו') אלא צנוקשא דליכא אלא חד
קרא אפי' ר' יהודה מודה:

קא סבא דעתך ט"ד נגדי וכו'.
לא נקט קס"ד אלא משום מאן
דאמר נגדי דלא קאי הכי ולאנ
אורחיה נקט נמי לילי ממש ומשי'ה
אין לשנש הספרים:

ובדרב יהודה. לא קאי אמאי
דמחני כדאמר נפשא כפרא
נהר אלא מילמא דנפי נפשה היא
ומפרש מה השמיעו הפסוק לכו':
יבנס בבי טוב. אורי' דנפדק
היכנס (ד' כ' ו') משמע
דעס היו משום מוסיף דמפיק ליה
התם מלא תלאו איש מפתח ביתו
וקרא משום מוסיף קא מוסיף
דמפיקין מיינה התם כיון שיתן רשות
למשותף וכו' ולפי זה אפילו מעירו

אדם צריך לזהר שיא לא בבי טוב וזה דנקט כניסה תחלה היינו משום
דאורחא דגמרא למינקט הכי כמו מטפס ועולה ומתפס ויורד צפרק
עושין פסין (ד' כ' ו') דנקט עליה תחלה וצפ' צמה מדליקין (ד' כ' ו')
בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא וקשה הא דריש רב יהודה
הא דרשא גופא מקרא אחריתא דלא תלאו צפרק הכנס (ד' כ' ו') וס' (ס'
ואומר רש"א דלרבי מרי קראי הבקר אור צריך לעיר אחרת ואפי'
היכא דליכא למיחש למינקט כגון אחי יוסף דהו י"א והטעם מפני
הפחתים וקרא דלא תלאו אפטרך לעירו ומפני המוסיף:
ובאור בקר בעולם הזה. פי' ר"ת דהיינו עד חצי היום כדמוכא
צפ' תמיד נשחט (ד' כ' ו') דעד ו' שעות נקרא בקר כעין
זה יהיה תחלת זריחת השמש דהיינו הנך החמה לצדיוקים לעמוד לנח:
ואי נהיה דלמא דעד לאת הכוכבים ימא משום דמפיקין כפס"י דמגילה
שהיה מלאכה מעלות השחר עד לאת הכוכבים ואומר והיה לנו הלילה משמר
ר' יהודה משחשק החמה כל זמן שפני מוצא מולדיו ואיכא למאן דאמר התם שני חלקי מיל שהוא לפי הגרלה שעה גדולה לפני לאת
הכוכבים דאין אלו בקאלין כאלה הכוכבים כאלהם לא כוכבים גדולים הגרלין ציון ולא כוכבים קטנים הגרלין צללה אלא ציונים:
(ב' דרתנ'ה) הנודר מן האור. מיהו היכא דלשון בני אדם המקרא מוליך אחר לשון בני אדם כדאמרין בערבין (ד' כ' ו')
גבי האומר משקל ידי עלי מדאורייתא קיבורת כולה נדמרים הלך אחר לשון בני אדם דהיינו עד האלילס:

אי

